

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 9.

V Ljubljani, dne 4. marca 1915.

Leto XXVIII.

Po zapisovanju žita in moke.

Prošle dni so popisovali po celi državi, koliko žita in moke je še v zalogi. Ne samo moka, trgovci, mlinarji, peki, marveč vsaka družina ploh je morala povedati, koliko kila žita ali moke ima. Za to-le gre: Na Ogrskem, kjer se še danes neovirano nobi povsod belega kruha in kjer ne velja ukaz, da se sme k večjemu polovico pšenične moke uživati v kruhu, se pravzaprav nič več žita ne proda k nam. Že kupljene vagonne je zaplenila vojaška, zadnje čase tudi državna blast, in sicer v velikih množinah. Ogrska vlada pravi, da ne pusti žita k nam, dokler ne doženemo, koliko ga mammo še sami, in se potlej more izračunati, koliko ga za največjo silo še potrebujemo. Zato je bilo treba tega popisovanja, ki bi bilo mnogo boljše, ko bi se bilo zvršilo že pred nekaj meseci.

Po toči ne pomaga zvoniti. Mi se lahko sklicujemo, da smo o pravem času opozorili naše ljudstvo, da bo trda za kruh in moko, in po prizadevanju naših zastopnikov, ob krepkem sodelovanju Zadružne in Gospodarske zveze se nam je tudi posrečilo, kakih 300 vagonov žita (pšenice in koruze) dobiti še ob neprevelikih cenah z Ogrskega in jih razprodati. Ljudje pa splošno niso verjeli, da je treba skrbeti za boljšo ločnost. Dali so se zapeljati neumnim tencam, ki imajo žalibog največ besede takrat, kadar jih je najmanj treba. Danes so vsi tisti, ki so ubogali naš nasvet, hvaležni; drugi pa stokajo in božijo, kaj bo.

Pomisliti moramo, da imamo v naši državni polovici več dežel, ki žita

takorekoč nič ne pridelajo. Sem spadajo Dalmacija, Istra, Tirolsko, Predarlško. Gališko-rusinski pridelki so bili uničeni, tam se tudi velik del zemlje ne bo mogel spomladi obdelati. Na Predarlškem uživajo že par tednov le koruzno moko; tudi otrobi se že marsikje, na primer v Šleziji, mešajo kruhu.

Na Ogrskem je bila lanska koruzna letina zelo dobra. Piše se, — seveda se ne more dokazati, da bi bilo tako pisanje popolnoma gotovo — da imajo tam še nad 50 milijonov kvintalov koruze. Kakih 9 do 10 milijonov kvintalov so jo vsako leto prodali k nam; ostalo so pa porabili večinoma sami za krmo; ljudje uživajo na Ogrskem redno samo 2 do 3 milijone kvintalov. Potemtakem se bo dalo koruze dobiti, seveda po precejšnjih cenah. Koliko, pač ne vemo. Če bi imelo zmanjkovati hrane za naše ljudstvo, je pač bolje, da tudi na Ogrskem prepovedo koruzo za krmljenje, kakor so jo že na Nemškem. Tam so celo sklenili poklati polovico prašičev (krog 12 milijonov), da se pri tem več živeža za ljudi ohrani. Prva reč je pač skrb za ljudi. Prebivalstvo doma mora imeti potrebnega živeža tako kakor vojaki v boju.

Za koruzo je pa ta težava, da še ni suha. Stare koruze, činkvantina ni skoraj nič več v zalogi. Lanska koruza se pa še ne da mleti. Vlada misli zagledati vzeti v najem sušilnice pri pivovarnah, kjer se izdeluje slad, in v njih posušiti koruzo. Za naše kraje, kjer se koruze obilo uživa — za Kras in za planinske kraje — bi tega ne bilo treba, ker so ljudje sami vajeni tega dela in bi že za sproti doma na ognjiščih in na pečeh posušili koruze, kolikor bi jo rabili. Samo, da bi jo imeli!

Pripravljeni pa moramo biti, da se drugih vrst žita ne bo kaj dobilo,

tudi na Ogrskem ne. Koruza bo prišla zopet v veljavo; koruzni kruh, žganci in močnik bodo ne samo pri Kraševcih in pri hribovcih, ampak tudi po mestih v veliki časti. Da bi bilo le tega za potrebo dovolj!

V treh tednih se bo predelalo vse, kar je zapisovanje žita in moke dognalo. Izračunalo se bo, koliko pride po sedanjih zalogah na eno osebo žita ali moke. Na ti podlagi se bo videlo, koliko je treba dobiti žita z Ogrskega. Bog daj, da bi potlej ogrska vlada postala mečja nego je dozdaj! Razdeljevanje po posameznih deželah in v vsaki deželi po občinah bo dalo silno mnogo truda in dela. V ta namen, da bo vse to vodila, je ustanovila vlada posebno družbo s sedežem na Dunaju, ki bo potemtakem kupila žito, kar ga nam bodo Ogrji dali, ki bo s pomočjo vlade in okrajnih glavarstev od posamnikov pri nas, ki imajo preveč žita, kupila njihove zaloge, ki bo skrbelo, da bo žito tudi glede na vrste žita pravično razdeljeno, da bodo torej kraji, ki imajo na primer dovolj pšenice, četudi samo za pet mesecev, najmanj polovico prodali in za to kupili ječmena, koruze ali ovsu, in ki bo potlej posamnikom prodajala. Seveda bo natančno določeno, koliko sme priti na eno osebo moke na teden. Ta reč se ne bo dala mirno izvesti, če ne bodo sodelovali vsi pametni ljudje. Samo z žandarji in z zapisanjem ne bo šla. Zlasti bodo morale tu pomagati zadruga, ki so že dozdaj pri nakupu žita ljudem največ pomagale. Konsumna društva bodo imela zelo važno nalogo v sedanjem času.

Nov čas! Ljudje bodo neprimerno bolj nego drugokrat ob mirnem času navezani drug na drugega, in samo, če bo vsak vedel, da mora takorekoč vsak za vse skrbeti, in da se mora osebna

korist popolnoma podvreči splošni, komo prebili težke dneve. Preizkušaja o, koliko vzajemnosti, krščanskega luha, zmislja za splošni blagor živi v nas.

300 gramov žita na dan.

Izdana je bila vladna naredba zaradi porabe žita in moke. Na osebo se je določilo 300 g žita na dan. Za nas je glavno vprašanje, ali je mogoče pri tej hrani močno delati, kakor bo letos potreba, če bodo hoteli zadosti pridelati. Vsaka gospodinja ve, da mora vsak odrasčen človek, ki močno dela, dobiti na dan dobre $\frac{3}{4}$ kg kruha ali 50 g teže, za kar je treba najmanj 800 g žita. In ta množina je majhna. Razloček med delom na kmetih in delom v mestih je velik. Na kmetih vstanejo pojostojno zjutraj ob treh in delajo celi dan do pozne noči. Če nima delavec močne hrane, ne more delati. V mestih je glavna hrana meso. Juha, meso in nekaj prikuh, pa je kosilo gotovo. Kruha se primeroma malo porabi. Na kmetih se meso malokdaj porabi na mizi, vsaki dan se pa večkrat uživajo jedi iz moke ali žita. Zjutraj morajo biti žganci. V revnih hišah jih nadomesti nočnik. Opoldne se navadno napravi sutanec ali ješoren, zvečer pa zopet kaša ali močnik. Kmetje žive skoro izključno od svojih pridelkov, torej porabijo veliko žita, krompirja in zelja doma. Z 300 g žita na dan še malih otrok ni mogoče preživeti. Za vsako odrasčeno osebo se mora v navadnem kmečkem gospodarstvu porabiti 1 kg žita na dan. To lahko tudi malo bolj izučeno dokažemo. Vsaka oseba, ki težko dela, potrebuje na dan zadosti hrane. Odrasčen človek porabi na dan 120 g beljakovin, 60 g tolsče, 540 g škroba, 80 g raznih mineralnih snovi.

Pri nas se živi navadno kruh, močnate jedi, krompir, zelje in mleko. Glavna stvar pri hrani so seveda beljakovine: 1 kg ošenice ima 130 g beljakovin. Toda pšeničnega kruha je navadno malo na kmetih. Rabi se skoro izključno zmes. Od žit, ki se porabijo za zmes, ima 1 kg rži 110 g, uršice 101 g, ječmena 100 g, proso 113 g, ajda 90 g, riža 77 g, graha 226 g, fižola 255 g, leče 238 g beljakovin. 1 kg naše zmesi ima torej povprečno 100 g beljakovin. Če se zmelje, vzame mlinar 10 do 20 odstotkov, torej ostane nekaj nad 80 g beljakovine od 1 kg žita. Kmet pa rabi tudi drugo hrano: krompir ima 1 kg 21 g, mleto 34 g, koleraba 13, korenje 17 g beljakovin. V krompirju je nekaj beljakovin, v zelju in repi tudi nekaj, toda za hrano ne zadostujejo same. Ker je glavna hrana našega kmeta v močnatih jedeh, je jasno, da mora vsak naš delavec dobiti na dan vsaj 1 kg žita. Če se odračuna to, kar vzame mlinar, bo ostalo le 80 g beljakovin. Ostalih 40 g se dopolni z mlekom, krompirjem in drugimi jedmi. Ko bi ne imeli te množine, bi ne mogli delati, gospodarja bi družina zapustila, pridelali ne bi niti toliko, kolikor potrebujemo, da bi sami živel. Gotovo to dobro vedo visoki gospodje. Popolno nemogoče je, da bi kmetu vzeli hrano, katero sam zase nujno potrebuje.

je. Če ima pa kdo velike zaloge, katere lišči le zato, da bi večji dobiček napravil, je pa prav, če se mu vzame, plača in da resnično potrebnim.

× × ×

Da ne bo nesporazumov, naj si vsak natančno zapomni, kaj spada pod zaporo in kaj ne. Pod zaporo spada žito, in sicer so našteje sledeče vrste: pšenica, rž, ječmen, oves in koruza ter iz žita dobljeni mlinski izdelki, na primer: moka, zdrob, ječmenček (ješorenj) i. dr., izvzemši otrobe. Pri žitu našteva § 1. cesarskega izkaza vse vrste, ki jih je smatrati kot žito v zmislu naredbe, torej se nič drugega ne sme dati pod zaporo, kot to, kar je našteje. Fižol, ajda ne spadajo pod zaporo. Pri mlinskih izdelkih se pa cesarski ukaz ne omejuje samo na našteje predmete, ampak je splošen ter izvzame samo otrobe. Opozarjamo zlasti še na določbe o semenu, ki se mora poljedelcem pustiti! — Cesarska naredba o prometu z žitom in mlevskimi izdelki ima v mislih le tako žito, ki je za mletje. Semkaj pa ne spada takozvano »zadnje žito«, ki se more porabljati le za šrotanje in služi kot živalska krma. Tako žito je iz napovedi izvzeto.

Pregled po svetu.

Avstro-Ogrska. Bivši skupni finančni minister dr. Bilinski je bil izvoljen za načelnika poljskega kluba. — Naš prestolonaslednik je prejšnji teden obiskal otroke rajnega prestolonaslednika, potem se je na podal zopet na bojišče. — Predsedstvo državnega zbora je imelo sejo in se podalo nato k ministrskemu predsedniku z različnimi željami, med katerimi je bila tudi ta, da bi se sklical državni zbor na kratko zasedanje. Ministrski predsednik je pa odgovoril, da tega iz raznih vzrokov ne bo storil. — Število vojnih ujetnikov pri nas in v Nemčiji znaša 1.043.000, med temi je 691.000 Rusov. Skupni finančni minister dr. pl. Körber se je mudil pretekli teden v Sarajevu.

Vatikan. Rimski list »Giornale d'Italia« javlja, da je izvedel iz resnega vaticanskega vira, da je papež storil vnovič korake, da pride do sklepa miru. Papež se je baje obrnil diplomatičnim potom do cesarja. Viljema z vprašanjem, če bi bila v sedanjem času njegova pomoč za pričetek sklepanja miru na pravem mestu. Nemški cesar še na to ni odgovoril. Omenjeni italijanski list piše, da jamči za resničnost tega poročila.

Nemčija. Na socialnodemokratskih shodih v Kolnu in v Stuttgartu so pojasnjevali vodilni poslanci stališče socialne demokracije v sedanjih vojski. Živahno so pritrjevali sledeči izjavi poslanca Hildenbrandta v Stuttgartu: Zaupamo miroljubnosti in volji po miru našega cesarja, ki je zadnja leta dvakrat osebno vzdržal mir in ki je tudi po izbruhu vojske dokazal, da je pravi prijatelj sprave med narodi. Prvič se je s socialnodemokratske strani o kakem

vladajočem knezu tako govorilo. — Med Francijo in Nemčijo se je dosegel sporazum glede izmenjave za vojno nesposobnih vojnih ujetnikov. Transporte bo vodil švicarski Rdeči križ.

Italija. Rimski politični krogi sklepajo po izidu zadnje seje italijanske zbornice, da italijanska vlada danes nasprotuje vojski. Sodijo, da se zdaj vlada pogaja z vsami skupinami vojskujočih se držav; a vlada opusti šele potem svojo sedanjo združnost, ko zaključijo pogajanja ali če se izjalovijo. Vlada zato zdaj dela na to, da zabrani v zbornici vse nevarne razprave. — Klub socialnih demokratov v laški zbornici je sklenil nastopati za to, da ostane Italija nevtralna. — Garibaldi se je vrnil iz Londona in Pariza v Rim. Prinesel je s seboj menda samo dolg nos, ker tega moža nikjer več ne smatrajo resnim in se ga tudi pametni Lahji izkušajo ostreti. — Italijanska vlada je prepovedala vsem vojnim zavezancem od 19. do 45. leta odhod iz Italije. — Občutna draginja, ki vlada v Italiji, dela vladi mnoge skrbi. V Neapelju je začelo stavkati 15.000 delavcev, ker se je podražil kruh. — Koliko izdatkov za vojsko je že imela Italija, povedo sledeče številke: Od 16. avgusta 1914 do začetkom februarja 1915 je bilo izrednih izdatkov eno milijardo 170 milijonov 78 tisoč lir, v prvih dneh je bilo določenih še 170 milijonov lir, tako da znašajo sedanji izdatki 1.340.087.000 lir. Tej vsoti je treba pršteči še redne vojaške izdatke v znesku 852.524.000 lir. Skupni izdatki l. 1914/15 znašajo tedaj 2.192.609.000 lir.

Francija. Vlada je v zbornici predložila zakonsko predlogo, po kateri se mora vsako mirovno gibanje izročiti v razsodbo vojnim sodiščem. — Na francoskem razširjajo nekateri mnenje, da bo postal belgijski kralj francoski kralj. V Franciji bi ne bilo to nič čudnega, ker Francija je tekom zadnjih sto let že trikrat skočila od kraljestva do republike. — Francoski general Pau (Pô) se je mudil pretekli teden v Rumuniji in Bolgariji, od tam je šel v Niš. — V južni Franciji je divjalo pretekli teden veliko neurje, ki je povzročilo mnogo škode.

Anglija. Iz Carigrada se poroča: Poveljnik angleškega brodogoja v turskih vodah, admiral Hardinge, je umrl na posledicah turškega obstreljevanja z zunanjih dardaneljskih fortov dne 9. februarja. — Vsled nevarnosti nemških podmorskih čolnov zahtevajo angleški mornarji dvojne plače. — Anglija pridelala sama samo toliko, da bi se od lastnih pridelkov moglo angleško ljudstvo živiti samo 65 dni v letu. — Vsled blokade se ves London preskrbuje z ribami. Samo 24. februarja so prodali 100 ton rib. V mirnih časih so v Londonu cel teden prodali komaj 100 ton rib. — V Angliji počiva 9000 mornarjev trgovske mornarice, ker se boje podmorskih čolnov.

Rusija. Listi iz Petrograda poročajo, da se je tudi za izvenevropejsko Rusijo proglasilo vojno stanje. — Ruski notranji minister je dovolil, da se je papeževa molitev za mir po katoliških cerkvah smeja moliti.

Srbija. Iz Rima se poroča: Srbski princ Jurij se je podal vsled bolezni na rivi-

Svetovna vojska.

VOJSKA Z RUSI.

Poraz Rusov v Vzhodni Pruski ob Mazurskih jezerih je sedaj znan v vsej svoji grozoti. Ta poraz je enak onemu, ki so ga Rusi ravnotam dne 28. avgusta doživeli. Zanimivo je, da je bil cel nemški načrt izpeljan tako, kot ob prvi bitki ob Mazurskih jezerih. Razlika je samo ta, da so bile ob prvi mazurski bitki pograne ruske čete v močvirje, sedaj pa so bile pobite in razkropljene, deloma pa ujete.

7 generalov, 100.000 mož in 300 topov

so vzeli Nemci Rusom. Rusi so težke topove deloma zakopavali v zemljo, deloma jih pa potopili v jezerih, da jih Nemci niso mogli dobiti. 10. ruska armada generala barona Sieversa se more po tej strašni bitki smatrati kot popolnoma poražena. Tako velikanske izgube more prenesti samo tako država kot je Rusija, toda, kako dolgo še?

Boji ob desnem bregu Visle se še vedno bijejo in bodo najbrže še dolgo trajali. Nemci so prišli ob reki Skriva do Plozka na Visli ter bodo najbrže poizkusili priti od tukaj za hrbet trdnjave Nowo Georgijevsk in pred Varšavo — če bodo nemške čete, ki prodirajo iz Vzhodne Pruske proti Lomzi in Ostrolenki, v stanu varovati tem četam hrbet in levo krilo. Ako bi se Nemcem posrečilo vzeti železniško črto Ostrolenka—Varšava, bi bila Varšava zelo v nevarnosti.

V Bukovini

se je pričakovalo, da bodo Rusi glavno mesto Černovice branili, ker se je govorilo, da so isto že močno utrdili. Toda Rusi so pred našimi četami, kakor smo že prejšnji teden poročali, bežali in pustili, da so naši Černovice zavzeli brez bojev.

Vzrok temu je najbrže ta, ker so naši Ruse tudi v Karpatih potisnili nazaj. Dne 16. pr. m. so naše čete, ki so prodirale čez Deloty v Nadworno, po dvadnevem boju zavzele mesto Kolomea. Rusi so si prizadevali mesto obdržati ter so silovito napadali. Ob 5. popoldanski uri pa se je našim posrečilo vreti Ruse nazaj in vzeti Kolomeo, ki leži za hrbtom Černovic na gališki zemlji ob železnici Krakov—Lvov—Černovice.

Listi poudarjajo, da je zavzetje Černovic večjega političnega nego vojaškega pomena. Bukovina leži pred očmi Rumunije, ki je pazno zasledovala boje v njeni bližini. Od poteka teh bojev je bilo močno odvisno, ali se bo Rumunija priklopila Rusiji z vojsko ali ne. Kakor sedaj kaže, ne diši Rumuniji bojevatj se ob strani sovražnika, ki mora tako prazniti zasedeno ozemlje, kot so storili to Rusi v Bukovini.

V Karpatih

trajajo boji še vedno. Od njih izida je odvisno tudi to, ali bodo naše posadke v Przemyslu še dolgo oblegovane od Rusov. Ako se našim posreči prodreti čez Karpate v Galicijo, bo ravno ruska oblegovalna armada pred Przemyslom v največji nevarnosti.

Rumunija. Listi poročajo, da šteje rumunska vlada po mobilizaciji 650.000 mož. Armada je razdeljena zdaj v pet armadnih zborov s sedeži v Crajewu, Bukareštu, Galacu, Jaffy in v Kostanci in šteje 80 pešpolkov, 10 lovskih bataljonov, 10 polkov črnih huzarjev, 10 polkov rdečih huzarjev, 25 polkov lahke artiljerije, 5 polkov pešartiljerije in 5 pionirskih bataljonov. Prištet se še mora 1 polk kraljeve osebne garde, 1 divizija težke artiljerije in 1 polk trdnjavske artiljerije, ki šteje 32 stotnij, ki se nahajajo v utrdbah v Bukarešti. Bukareštske utrdbe obsegajo 72 štirirajskih kilometrov s 13 utrdbami. Končno razpolaga rumunska armada še z 1 bataljonom železničarjev, z 1 bataljonom zgraditeljev mostov in z 1 bataljonom posebnih orožij: letalci, brezžičen brzojav in avtomobili.

Turčija. Listi prinašajo z dne 17. februarja poročilo iz Petrograda, da je bilo tega dne odposlanih s Kavkaza v notranjost Rusije 49.000 turskih ujetih vojakov in 527 častnikov. — Iz Carigrada došli Angleži pripovedujejo, da so bili po obstreljevanju Dardanel od strani angleško-francoskega brodovja vsi Angleži izgnani iz Carigrada. Mesto so morali zapustiti v 12 urah.

Portugalska. 14letni učenec José Francisco Silva je dvakrat ustrelil s samokresom na voditelja demokratov Alfonza Costa, ko je ta hotel vstopiti v vlak, da bi se odpeljal v Lizbono. Costa ni bil zadet. Silva, ki so ga aretirali, je izjavil, da je ravnal iz prostega nagiba.

Španija. V celi Španiji prebivalstvo strada. V Sevilli blodi na stotine brezposelnih in stradajočih ljudi po cestah. Cene živilom so strašno poskočile. Prebivalstvo trdi, da živil primanjkuje, ker so jih izvozili v inozemstvo. V sevillskem pristanišču leži 25.000 vreč žita; dela se na to, da bi prepovedali izvoz.

Japonska in Nemčija. Poluradno se brzojavlja, da je izjavil nemški poslanik Hintze v Pekingju: Mogoče je, da se sklene poseben mir med Nemčijo in Japonsko.

Amerika in trojni sporazum. Odposlanstvo nemškoamerikanskih ženâ je prosilo predsednika Wilsona, da prepove izvoz orožja in streljiva za trojni sporazum. Predsednik je odgovoril, da bi to ne bilo nevtralnno dejanje, zato kaj takega ne bo storil, kakor bi tudi ne mogel pred kongresom priporočati takega predloga. S tem je Wilson jasno povedal, da mu podobni predlogi v kongresu niso ljubi. Če bi kongres sprejel tako prepoved, bo Wilson vložil svoj ugovor. — V decembru se je proti prejšnjemu letu izvozilo za 17 milijonov 290.495 dolarjev več vojnega materiala, ki je šel večinoma na Angleško, Rusko in v Francijo.

Japonska in Kitajska. Razmerje med njima je zelo napeto. Kitajska vlada je izjavila, da je pripravljena sprejeti nekatere japonske pogoje, nekatere pa odločno odklanja. Amerika je hotela nekaj posredovati med Japonsko in Kitajsko, pa je Japonska vsako posredovanje odklonila. Kitajska vlada je ukazala generalnim svetnikom, naj zadržujejo vojake, da ne bi napadli Japoncev. Iz Petrograda se poroča, da je odstopilo kitajsko ministrstvo.

Medpotoma je v Rimu izjavil dopisnik »Tribune«, da ne veruje, da bi se kmalu zopet pričele sovražnosti. Avstrijske čete imajo na severnem bojišču važnejše opravilo. Sedanji odmor zelo dobro kaže srbski armadi, ker more izpolniti svoje kadre in obnoviti material. Seveda princ Jurij ni za trenutek ne dvomi o končnem uspehu tropsporazuma. Iz celega srca želi skorajšnji konec vojske, katerega bi pospešil, če bi posegel v vojsko nov faktor (Italija), ki bi odpravil ravnotežje, katero sedaj onemogočuje odločitev. — Iz Srbije se poroča, da nameravajo odposlati drinsko divizijo proti albanski meji, ker nameravajo osvojiti nova ozemlja in prodirati proti Jadranskemu morju. Albanec so Srbi zato zdražili, ker so uvrstili vse mohamedance ob meji v armado, dasi so po turško-srbski mirovni pogodbi mohamedanci oproščeni vojne službe. Mogoče je tudi, da nameravajo Srbi pomagati svotemu zavezniku Essad paši, ki se mu godi v Draču jako slabo.

Srbija in Albanija. Iz Sofije poročajo: Javno mnenje razburjajo sedaj dogodki v Albaniji. Splošno sodijo, da je albanski vpad v Srbijo napravil Essad paša. Toliko je gotovo, da srbsko vojno vodstvo albanski vpad ni presnetil. Kljub od severa pričakovani veliki ofenzivi je 25.000 mož pripravljenih v varstvo lastne meje, da vpađejo v Albanijo in prodro do Jadranskega morja. Iz albanskih dogodkov sklepajo, da bo Bolgarija prisiljena pričeti kako akcijo. Zanimivo je, da se je pisava rusofilskih listov zelo izpremenila. O bojih z Rusi na primer nimajo niti vrstice. — V Drač je došlo srbsko poslanstvo, da se pogaja z Essad pašo, naj jim prepusti priistanišče ob Adriji. Essad paši ponujajo srbi pomoč proti njegovim nasprotnikom. Ta vest je po celi Albaniji povzročila veliko razburjenost.

Srbija in Francija. V zadnjih belgrajskih bojih so francoski častniki vodili srbsko artiljerijo. Srbi so streljali iz težkih francoskih topov, ki so jih pripeljali preko Soluna v Srbijo. Preko Sofije poročajo, da, kakor Srbi trdijo, pošljejo Francozi v Srbijo 500.000 mož. Bolgari sodijo, da to Srbi govore le zato, da preplašijo Bolgare. — V rumunskih vojaških krogih se javlja, da je dobila Srbija čez Solun veliko novih topov iz Francije s potrebnim francoskim artiljerijskim moštvom vred. Te topove so se namestili na raznih postojankah.

Bolgarija. Pariški politični krogi sodijo, da se Bolgarija resno pripravlja na vojsko, kar dokazuje, da je nakazala bolgarska vlada bolgarskemu Rdečemu križu 10.000 frankov in obljubila še 50.000 frankov. — Z merodajne strani se čuje, da so poslani tropsporazuma vnovič pozvali Bolgarijo, naj se takoj priklopi tropsporazumu in poseže v vojsko. Grozili so z uskim vpadom. Bolgarska vlada je novič izjavila, da je trdno odločna ohraniti nevtralnost. — V Ruščuku izhajajoči list »Barba« objavlja z oblastvenim dovoljenjem obširno poročilo o k sreči pravčasno odkriti zaroti proti bolgarski kraljevi dvojici, kakor tudi proti Rusom sovrážnim bolgarskim politikom. Zarotniki so izključno Rusofili in so jih nekaj že zarili. Nadaljne aretacije še slede.

V Galiciji

so poizkusili Rusi ob Dunaju napraviti nekaj hrupa, kar se jim pa tudi ni posrečilo. Naši so prešli na nekaterih mestih v napade in so vzeli nekaj sovražnih strelskih čet.

Število ruskih ujetnikov, katere so naši ujeli v zadnjih treh tednih, znaša krog 40.000 mož.

VOJSKA S SRBI

Naše čete še vedno varujejo samo meje. Za napadalne boje je vreme še neugodno, zato se naši zadovolje s tem, da varujejo, da ne pride Srb čez mejo. Treba je pa tudi to upoštevati, da je vsa moč osredotočena sedaj na boje proti Rusom. Boj enak proti enakemu pa v Srbiji, vsled ondotnega ozemlja, ne bi bil priporočljiv, ker bi stal preveč naših moči. Zato je bolje počakati, da bo mogoče napasti Srbe s premočjo in jih zvoditi v odločilno bitko.

Dosedanji boji so Srbe vendar toliko oslabili, da se ne upajo pričeti z napadi. Ker so poizkusili obstreljevati Zemun, so naši bombardirali Belgrad, kar je Srbe preplašilo, da so zdaj mirni.

Kakor smo že zadnjič poročali, pa delajo Albanci mnogo preglavic Srbom. V Srbijo prodirajo in napadajo srbske vojake. To vse je za Srbe neprijetno, ker morajo imeti vse svoje oslabiljene moči zbrane proti naši vojski.

Albanci so res čudni ljudje. Na majhnem koščku zemlje so stisnjeni in sujejo in brcajo zdaj enega, zdaj drugega sosedu, dasi je med njimi samimi doma vse nemirno in vse živo.

VOJSKA MED TURKI, RUSI IN ANGLEŽI.

Vse kaže, da osredotočujejo sovražniki svoje cilje na Carigrad. Toda, kako priti tja. Po suhem zapira pot Rusom bolgarska in rumunska nevtralnost, na morju, pred Dardanelami, je pa prenevarno. Zadnjič so angleške in francoske ladje sicer poizkušale z obstreljevanjem Dardanel, odšle pa so praznih rok in z luknjami od turških krogel v telesih. O tem smo poročali v zadnji številki.

Iz bojišča v Kavkazu ni nobenih poročil. Ruski listi tožijo, da turški odposlanci šuntajo kavkaško ljudstvo k uporom. Vzrok, da tamkaj boji mirujejo, je huda zima in pa najbrže tudi to, da zbirajo Rusi svoje čete v Midiji na bolgarski meji, odkoder nameravajo prodirati proti Carigradu.

Tudi boji proti Angležem ob Sueskem prekopu so potihnili. Več pa se sliši o bojih pri Kornu v Mezopotamiji. Angleži ne morejo tamkaj naprej, Turkom pa ni mogoče Angleže iz tega ozemlja pregnati.

V južni perzijski provinci Kuzistan so Turki zaplenili Angležem petrolejske vrelce, kar je za Angleže občutna škoda, ker rabijo petrolej za kurivo svojih ladij.

Novo obstreljevanje Dardanel. — Pomorska bitka na Črnem morju.

Carigrad, 26. februarja. Turški glavni stan poroča: 25. t. m. ob 10. uri dopoldne je deset sovražnih oklopnih zopet pričelo obstreljevati forte ob vходу v Dardanele. Ogenj je trajal do pol šeste ure zvečer,

nakar so se ladje umaknile v smeri proti otoku Tenedos. Opazili smo, da so bile oklopnice tipa »Agamemnon« in dve drugi oklopnici poškodovane od krogel, ki so jih izstrelili forti ob anatolski obali.

Genf, 26. februarja. Pariško časopisje se živahno peča z obstreljevanjem Dardanel. List »Matin« izvaja, da je ta akcija brodovja največjega pomena, ker gre za to, da se Rusija na tej strani razbremeni.

Carigrad, 27. februarja. Veliki glavni stan poroča: Vsled včerajšnjega sedemurnega obstreljevanja iz velikih kalibrov sovražnih ladij so bili zunanji dardanelski forti na nekaterih točkah poškodovani. Mi smo imeli le 5 mrtvih in 14 ranjenih. Tudi danes je sovražno brodovje nadaljevalo obstreljevanje, umaknilo se je pa popoldne iz ognjene črte baterij na Sedil-Bahru.

Dne 10. februarja je neka francoska križarica izkrcala pri Akabi okoli 100 vojakov. Po dvehurnem boju se je sovražnik s težkimi izgubami umaknil nazaj na ladje. Kljub silnemu ognju sovražnih ladijskih topov in strojnih pušk smo imeli le 3 mrtve in 3 ranjene.

Pomorska bitka v Črnem morju.

Carigrad, 27. februarja. Pri pomorski bitki v Črnem morju sta bili dve ruski vojni ladji težko poškodovani.

VOJSKA PROTI ANGLEŽEM NA MORJU.

Napovedani boj nemških podmorskih čolnov se je 18. pr. m. pričel in že prihajajo vsak dan poročila o izgubi ali pogrešitvi te ali one angleške ladje. Zanesljivega se pa še ne vé mnogo, ker Angleži ne izdajajo več poročil o svojih izgubah na morju, in vsa poročila, ki jih dobivamo, prihajajo iz drugih držav. Zanesljivo število uničenih ladij se bo vedelo šele, ko bo ta zanimivi boj, kakršnega še ni bilo ob nobeni vojski, končan.

Cene živilom na Angleškem rastejo od dne do dne. Tudi zavarovalnine za ladje skačejo kvisku. Da Angleži silno upoštevajo nevarnost, ki jim preti na suhem in na morju od nemških podmorskih čolnov priča to, da so razpisali nagrade do 50.000 kron onim, ki bi pomagali uničiti kak nemški podmorski čoln.

Tudi število nemških podmorskih čolnov ni zanesljivo. Listi poročajo, da jih ima Nemčija 120. Gotovo pa je Nemčija tako previdna, da tega števila ne bo izdala.

V Atlantskem oceanu je nemška križarka »Kronprinz Viljem« pogreznila v zadnjem času štiri angleške trgovske parnike.

VOJSKA PROTI FRANCOZOM.

Francozi so najbrže računali na to, da so Nemci vzeli iz Francije močno število svojih čet ter jih porabili za boje proti Rusom in da so vsled tega nemške čete, ki stoje nasproti Francozom, oslabiljene. Ta domišljeni ugodni trenutek so hoteli porabiti za to, da bi z ljutimi napadi predrl nemške vrste. Na črti med Reimsom in Verdunom, ki se imenuje Kampanja, so osredotočili svoje napade. Z veliko artiljerijsko močjo so naskočili nemške vrste. Te napade so nadaljevali 4 do 5 dni, toda uspeha niso imeli. Z veliko silo so pognali

Nemci napadalce nazaj in si na nekaterih mestih osvojili francoske postojanke.

V Vogezih, kjer imajo Francozi zelo ugodne postojanke, so začeli Nemci z napadi in si osvojili nekatera važna mesta.

Tudi pri Ypernu v Belgiji se niso posrečili Angležem poizkušeni napadi

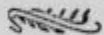
Molitev za mir.

Strašno razsajajo bojni viharji,
daleč po svetu nebo se temni,
dolge, krvave so bojne planjave,
Jezus, pomagaj nam, Ti nas otmi!

Zalostno gledajo mnogi domovi,
mnogo oko se na tihem solzi,
išče rešitve, pomoči, tolažbe,
Jezus, pomagaj nam, Ti nas otmi!

Ti si pomiril viharje na morju,
Ti zdaj zaduši peklenške strasti,
mi smo grešili, Te razžalili,
Jezus, pomagaj nam, Ti nas otmi!

Fr. Pavlič.

Tedenske novice.

† Ivan Markeš. Popolnoma nepritačevano je došla pretekli teden prezalostna vest: Znani hotelir v Bohinjski Bistrici, odbornik Zveze za tujski promet, član cestnega odbora, gosp. Ivan Markeš, rezervni korporal 27. domobranskega polka, je umrl v vojaški bolnici v št. Vidu na boleznih, pridobljenih v vojski. Z g. Markešem smo izgubili vzornega narodnjaka, zvestega somišljenika, podjetnega moža, katerega izguba ni samo za Bohinj, ampak za celo Gorenjsko nenadomestljiva. Pogreb se je vršil v sredo 24. pr. m. ob četrti na 4. uro popoldne v št. Vidu in v četrtki ob 9. uri dopoldne v Bohinjski Bistrici. Bodj mu ohranjen trajen, hvaležen spomin!

V vojno službo je bil poklican 19. februarja g. Pavel Klemenčič, mestni kaplan v Kočevju.

Prebiranje črnovojniki v starosti od 37 do 42 leta se bo vršilo od 6. aprila do 6. maja t. l. Črnovojniki rojeni leta 1873. do 25. leta leta 1877. se imajo zglašiti do 20. t. m. pri županstvih okoliša v katerem prebivajo.

Prebiranje mož od 43. do 50. leta starosti ne bo. Listi poročajo: Mož med 43. in 50. letom ne nameravajo prebirati oziroma novačiti, ker so že zadostili črnovojniški dolžnosti.

Izplačilo konj in vozil. Deželni glavar dr. Šusteršič, ki je v tej zadevi opetovano posredoval na odločilnem mestu na Dunaju, je sprejel od finančnega ministra barona Engelna pismo, v katerem mu naznanja, da je finančno ministertvo že dalo nalog finančnemu ravnateljstvu, naj konje in vozila izloča po poštni hranilnici, kakor hitro sprejme od graške vojne intendance tozadevni seznamek. Izrecno se je finančnemu ravnateljstvu naročilo, pri izplačilih ozirati se v prvi vrsti na kmetovalce

Šole v službi kmetijstva. Naučno ministrstvo je ukazalo, da, kjer se pokaže pri obdelovanju polja spomladni pomanjkanje poljskih delavcev, naj se šole popolnoma posvete poljedelstvu. Šolarjem naj se v vsakem oziru glede na poljedelsko delo podeli olajšave; oprostite naj se od šolskega obiska, lahko se tudi omeji obisk šole in se tudi šola lahko predčasno zapre.

Vrli naši fantje. Moštvo oddelka strojnih pušk 27. domobranskega pešpolka je poslalo uredništvu »Slovenca« vojno dopisnico, na kateri piše med drugim: »Naznaujamo, da je samo pred našim oddelkom dne 5. februarja obležalo 500 Rusov. Tudi naša artiljerija pri nas prevladuje nad rusko. Mnogo pozdravov!« (Sledi veliko podpisov.)

Na severnem bojišču se je poročil 6. pr. m. črnovojnik Ivan Breznik s Koroškega. Poročilo pravi, da je duhovnika nadomeščal poročnik, ki je prečital od župnika poslano tiskovino. Nevesta ni bila navzoča, ker je doma na Koroškem.

Štajerski slovenski deželni poslanci. Slovenski klub štajerskih deželnozbornskih poslancev je imel v četrtek, dne 18. februarja v Mariboru sejo, v kateri je najprej podal načelnik dr. Korošec sliko položaja, kakršen je nastal na Slovenskem Štajerju vsled znanih žalostnih dogodkov začetkom mobilizacije, ter konstatiral dejstvo, ki je najlepše spričevalo za politično zrelost slovenskega ljudstva, da se ni dalo izvabiti na pota, kamor so ga hoteli imeti obrekovalci, ampak je ostalo nepremično zvesto svojemu cesarju in vdano Avstriji, v koje neodvisnosti in notranji pravični uredbi vidi naše ljudstvo zasižuran svoj verski, narodni in gospodarski obstoj. Da se je politična in nepolitična vzgoja slovenskega ljudstva od strani naših organizacij vršila v pravem duhu, nam dokazuje neprimerno junaštvo in brezpogojna zanesljivost Slovencev na bojišču, kar nas vse navdaja s ponosom in samozavestjo. Poslancu Roškarcju, kateri je tudi bil žrtev brezpredmetnega sumničenja in obrekovanja, je izrekel klub polno zaupanje in ga zagotovil neizpremenjeno visokega spoštovanja. — Nato poročla načelnik o gospodarskih zadevah. Glede delavskih moči je posredoval v ministrskem predsedstvu in poljedelskem ministrstvu ter dobil zagotovilo, da se bo skušalo dobiti za črnovojnike, ki niso v fronti, kratke dopuste in da bodo ljudske šole lahko prenehale s poukom, ako so otroci potrebni za delo. Tudi begunci in ujetniki, zadnji po 30 skupaj, bodo na razpolago. Glede aprovizacije opozarja klub na dejstvo, da kmečko ljudstvo živi od moke, kakor mestno od mesa. Vsled tega se naj pri rekviriranju to upošteva, kakor tudi število potrebnih delavcev, ki jih kmet preživlja skozi celo leto. Veliko živil potrebujejo tudi razni begunci na kmetih, zaradi tega se naj posreduje, da jih ne dobivamo več, tembolj, ker jih je težko uporabljati pri našem kmečkem delu. Glede podpor za zaostale je od vseh strani veliko pritožb in so se v tem oziru stavili primerni predlogi. Slovenski klub obžaluje, da slovensko ljudstvo ni zastopano v nobenem gospodarskem svetu, ki so se ustanovili v Gradcu zaradi po vojski nastalih razmer za celo

deželo, vsled česar sveti niso o naših razmerah dovolj poučeni, naša javnost ne o njihovih ukrepih. Tudi v tozadevnih okrajnih gospodarskih odborih manjka zadostno zastopstvo našega ljudstva. Načelstvo se pooblasti, da radi tega stopi v stik z merodajnimi činitelji. Vsi navzoči poslanci so se udeležili razprave o omenjenih predmetih.

Novi grobovi. V Frankobrodu v Nemčiji je umrl slovenski visokošolec M. Besednjak iz Gorice. — V Ljubljani je umrl Jernej Kovač, gostilničar na Karlovski cesti. — V Kamniku je umrl bivši župnik v Povirju pri Divači č. gosp. Jožef Novak. — V Sp. šiški je umrl čevljarški mojster in posestnik Ivan Mrak. — V Idriji je umrl kaplan v pokoju Frančišek Onušič, rojen v Starem trgu pri Ložu l. 1843. — V Novem mestu je umrl notar in bivši župan dr. Albin Poznik. — V Idriji je umrl vpokojeni rudar Andrej Gnejzda. — Na Colu pri Vipavi je umrla Marija Puc, roj. Rovan. — Na Selih pri Volčah je umrl Ivan Šturm v starosti 80 let. — V Novem mestu je umrl okrajni tajnik Leon Abram, star 44 let.

Iz srbskega ujetništva se je oglasil po dolgih treh mesecih Ivan Napužlan, organist v Mirni peči na Dolenjskem. Bil je ujet pri Valjevu, zdaj se pa nahaja v Knjaževacu blizu Belgrada. Poroča, da je zdrav in nič ranjen.

Iz ruskega ujetništva so se oglasili. Jožef Kramar, rojen na Dolu pri Hrastniku je pisal svoji ženi na Nemško, da se nahaja ujet v Rusiji. — Janez Žefran iz Goine vasi že pet mesecev ni nič pisal. 11. pr. m. pa je naznanil svoji ženi, da je kot ujetnik v guberniji Tomsk v Sibiriji. — Po štirih mesecih se je oglasil iz ruskega ujetništva korporal Ivan Knez od 27. domobr. pešpolka, doma iz Dobovške fare. — Janez Jenko, doma iz Zg. Brnika, p. d. Zarnikov, je pisal, da se nahaja v mestu Soligalicz. — Oglasil se je tudi iz ruskega ujetništva France Rebolj, posestnik in obč. odbornik v Hrašah pri Smeledniku. Od meseca avgusta ni bilo od njega nobenega glasu. V uradnem izkazu je bil že proglašen za mrtvega. Sedaj je pa pisal iz mesta Biisk, gubernija Tomsk, Sibirija v Aziji. — Dalje so se oglasili iz ruskega ujetništva: Ivan Ravnikar iz Most pri Ljubljani, Jožef Fon, jurist iz Srpenice na Goriškem, Anton Škofic iz Naklega, dr. Franc Stele iz Ljubljane, Ivan Potrato, obč. tajnik na Jesenicah; Jakob Mejač iz Zajeb, Ignacij Jug, učitelj iz Zakriža pri Cerknem; France Trojar iz Podbrda, ki je bil odlikovan za hrabrost, a so ga pozneje Rusji ujeli.

Umrli vojaki. V Karpatih je padel 9. pr. m. rezervni poročnik 97. pešpolka Josip Mocher. — V garnizijski bolnišnici na Dunaju je umrl pešec 27. pešpolka Franc Bukovec. — Padel je na severnem bojišču nadporočnik 97. pešpolka Egon Gabrijelčič. — Tam je padel tudi rezervni poročnik in carinski uradnik Milan Blažon. — V Pragi je umrl praporščak 88. pešpolka, tehnik Janko Tomec. Okreval je od ran, dobljenih na severnem bojišču; po nesreči ga je pa nato obstrelil eden njegovih tovarišev tako hudo, da je Tomec vsled tega umrl. — Na

Ogrskem je umrl za ranami vojak 17. pešpolka Anton Belič iz Viča. — V ljubljanski garnizijski bolnišnici je umrl za tifusom bivši trgovec Damijan Koželj, ki se je prostovoljno javil k fronti. — V Karpatih je padel Vilko Senica, bivši uradnik posojilnice v Žalcu.

Nesreče in drugo. Velika nesreča v Vremskem Britofu. Poroča se: Tu je pri delu tudi nekaj oseb iz tukajšnje okolice ter 120 Bošnjakov. Dne 16. februarja se je dogodila grozna nesreča. Pri jako narasli reki sta delala v čolnu Janko Vatovec iz Zgor. Vrem in en Bošnjak, mohamedanec. Poslednji je izgubil ravnotežje ter zgrabil Vatovca čez prsi in roke ter sta oba telebnila v vodo. Ubogi Vatovec je bil dober plavač, a ni se mogel ganiti, ker mu je oni roke trdno držal, tako da sta oba utonila. Trupli še niso našli. Pred letom je ravno na tako tragičen način našel smrt brat Vatovca, namreč pri premogovniku »Adrija«. Dva brata ima v vojni (eden je ujetnik v Srbiji). Oče in mati sta stara okrog 70 let.

Pretep v Tupaličah. Fanta Ivan Naglič in Jožef Dovič sta se sprla na cesti radi neke malenkosti. Naglič je potegnil nož, a Dovič je odbil sunek z levico, a ker je Naglič potegnil nož nazaj, je prezezal Naglič Doviču dlan in ga ranil še z nožem na stegnu.

Na opeklinah je umrl v Orehovici na Vipavskem 15 mesecev stari Jožef Jeleršič. Sedel je na klopi poleg ognjišča in je po nesreči padel na ognjišče, kjer se je tako obžgal, da je čez dva dni umrl.

Potres na Dolenjskem. Iz Ambrusa se poročla: V ponedeljek, dne 22. februarja, ob 1. uri 40 minut zjutraj je bil tu precej močan potresni sunek. Zbudil je vse iz spanja in napravil tudi nekaj razburjenja med ljudmi, ker se je toliko potreslo, da so predmeti v sobah ropotali.

Znani socialni demokrat Marica iz Nabrežine je sedel pred vojnim sodiščem v Gorici, obtožen, da je nagovarjal črni vojski podvržene moške, naj malo jedo, da bodo šibki in se tako odtegnejo vojaški službi; obtožen je bil tudi kaljenja javnega miru. Marica je obsojen na dve leti in pol strogega zavora, poostrelega s trdim ležiščem in postom ter temnico en dan vsak mesec.

Lastnik tiskarne ponarejal dvekronske bankovce. V Solnogradu so se širili ponarejeni dvekronski bankovci. Ponarejal jih je lastnik tiskarne in tvorničar mila Ivan Simon, ki so ga zaprli v Königinhofu. Mož je priznal, da je ponarenil 150 bankovcev.

Samoumor iz strahu pred vojaško službo. Dne 16. febr. se je v Orehovcih pri Zgornji Radgoni obesil 35 letni žvinski prekupec in posestnik Franc Dreflak, ki je bil zadnje čase močno vdán pijači. V kratkem je imel odriniti k vojakom. Večer pred smrtjo se je jokal pred ženo in ji rekel, da se bo raje končal, nego bi imel oditi k vojakom.

Med polbrati. Polbrata Kovačič pri Brežicah sta se sovražila radi dedščine po starših. Dne 14. t. m. sta se našla v neki gostilni in po kratkem prepiru je Kovačič z gorjačo planil na polbrata Trampuša in ga pobil na tla. Težko poškodova-

nega Trampuša so prepeljali v brežiško bolnišnico, Kovačiča pa izročili okrajnemu sodišču.

Ladjedelnica v Trziču zaprtja. Delovodja Špacapan ob-streljen. Delavec Ivan Tušar, rojen v Trstu leta 1890., ni hotel iti na delo, katero mu je ukazal izvršiti delovodja Špacapan, in sicer na ladji, ki se gradi; rajši je pretrpel, da je bil odpušen od dela. Dne 22. februarja se je peljal delovodja Špacapan zvečer od dela na svojem kolesu. V bližini njegovega stanovanja pa je ustrelil nanj omenjeni Ivan Tušar iz revolverja ter ga zadel v hrbet, ali prizadejal mu je le lahko poškodbo. Tušar je izginil. Delovodja Špacapan je delal v Lloydovem arzenalu v Trstu 28 let, sedaj v Trziču, in sicer od leta 1910.; med tem časom so bili izvršeni nanj trije atentati: nekdo je vrgel za njim težko železo, ki ga je pa le opraskalo, in nekdo mu je bil isti dan zastrupil vino, katerega pa k sreči ni bil izpil. Sedaj je bil izvršen tretji atentat. — Vodstvo ladjedelnice je izdalo oglas, v katerem omenja atentat, zbog katerega se zapre ladjedelnica. Delavce so izpelačili dne 26. februarja popoldne in jim izročili knjižice. Obenem je vodstvo razpisalo nagrado 500 kron, ki jih dobi oni, ki pokaže pot, da se aretiru napadalec. Nenadno zaprtje ladjedelnice je hudo zadelo več sto družin. Pričakovati je pač, da ladjedelnica ne ostane zaprta več časa, marveč, da se prav kmalu zapet otvori.

Obesil se je v Celovcu ključavničarski pomočnik Anton Sodja, doma z Bleda. Vzrok »nesrečna ljubezen«.

Na grobu svoje prve žene se je zastrupil v Celovcu c. kr. finančni računski revident Rihard Glauninger. Pred 14 dnevi je poročil sestro svoje žene. Zapušča sedem otrok. V pismu, ki ga je pisal prijatelju, izjavlja, da je tako hudo bolan na živcih, da noče nikomur biti v nadlego.

Povožen je bil 23. pr. m. 29 letni črnovojnik Simon Gzelman na mariborskem koločvoru. Rajnik je bil oženjen posestnik iz Podove. Peljati se je hotel v Račje, a ker je koločvor vojaško zastražen, je zlezal čez ograjo, a ko je šel čez tračnice, je bil povožen.

Morilec tržaških kočijažev še vedno ni najden. Pred časom smo poročali, da se je bil oglasil v koperski jetnišnici neki Aleksander Hammerle, ki je povedal, da je on umoril vse tri tržaške kočijaže in tudi onega devinskega voznika. Toda sedaj je stvar dobila zopet drugo lice. Hammerlejev zagovornik dr. Robba sporoča v tržaškem »Piccolo« z dne 21. februarja, da se je dognalo, da je Hammerle duševno bolan in da si je vse te stvari o umorjenih kočijažih izmislil v svoji bolni fantaziji. Državno pravdnštvo je spoznalo te razloge kot opravičene in ustavilo proti Hammerleju vsako postopanje radi kočijaških umorov. Ti umori ostanejo tedaj še nadalje kriminalistična uganka.

Skale se trgajo. Iz Kranja poročajo: Zjutraj 24. februarja se je v Polajnerjevem bregu odtrgal del skalovja ob državni cesti na Kokro. Velike težke skale so zdrčale čez cesto in se ustavile spodaj

na travniku ob Kokri. Pretrgana je bila brzovodna žica in poškodovani držaji pri ograji. Blizu tam se je tudi ob zadnjem deževanju precejšen del ceste pogreznil v dolino. Na drugi strani reke Kokre pa se je večja ilovnatna plast zemlje pomaknila navzdol in z njo vred tudi nekoliko tamkajšnjega Mengerjevega poslopja.

Smrtna nesreča dijaka na lovu. Zopet moramo beležiti žalosten, pretresljiv dogodek — smrt mladega, nadpolnega dijaka vsled neprevidnega ravnanja s puško. Šestnajst let stari petošolec I. državne gimnazije v Ljubljani Edvard Marinko, brat g. prof. dr. Marinka iz Kranja, je šel v soboto domov na Dobrovo. Domenil se je z nekaterimi dobrovskimi fanti, da gredo na lov na verice. Dobili so nekje neko ameriškansko puško in odšli so na lov. Puško je nosil mladi Marinko, ker je bil mnenja, da se najbolj spozna na puško. Zadnji čas je namreč obiskoval strelske vaje. Med potjo je pa lovska družba opazila, da je nekaj pozabila. Marinko se je s puško vrnil, da prinese pogrešano. Oglasil se je v gostilni pri Gorjančevih ob Tržaški cesti blizu Brezovice. Ondi se je razgovarjal z domačimi in s klicem »Z Bogom!« je hotel odhiti naprej. Pri tem se je pa tako okrenil, da se mu je puška, katere mehanizma pač ni poznal, izprožila in strel je šel nesrečnežu v glavo. Marinko se je takoj nezavesten zgrudil. Peljali so ga takoj v deželno bolnico. Med vožnjo v bolnico je pa — umrl. Pokojnik je bil vester, marljiv dijak. Nesrečni slučaj s puško mu je pretrgal nit mladega življenja. Bog tolaži telespoštovano družino Marinkovo, ki je tako nepričakovano izgubila svojega ljubljenca!

Odlikovani Slovenci. V uradnem listu čitamo: Z duhovnim zaslužnim križcem na belo-rdečem traku je bil odlikovan vojni kurat 17. pešpolka dr. Franc Kulovec v priznanje njegovega hrabrega in požrtvovalnega zadržanja pred sovražnikom. Za cel čas vojne aktivirani, vseh vojnih težav navajeni duhovnik, se je izkazal četam od prvega trenutka kot zvest svetovalec, pomočnik in prijatelj, ki je delil s polkom vse težave, ga ni zapustil v nobeni nevarnosti in si vedel pridobiti vsa srca. Med številnimi krvavimi boji, ki jih je imel polk doslej, posebno pa pri Grodeku in v strašnih 14dnevnihih bojih pri Volči Dolni, je bil vedno na obvezovališču, ki je stalo najbolj v ospredju in bilo sovražnemu topovskemu ognju ravno tako izpostavljeno, kakor sprednje čete. Prezirajoč vsako osebno nevarnost je vedno mislil le na svojo plemenito dolžnost, da nudi ranjenim in umirajočim duhovno tolažbo. Njegov vpliv na dobrega duha in notranjo moč moštva mu je pridobil hvaležno in visoko čislanje celega častniškega zbora, ki je njegovo zasluženo odlikovanje z veseljem pozdravil. — G. mz. agr. Rado Lah, c. kr. kulturno-tehnični pristav pri c. kr. namesništvu v Trstu ter rezervni nadporočnik 23. črnovojniškega polka, je bil te dni odlikovan s svetinjo »signum laudis« radi hrabrega vedenja pred so-

vražnikom. — Odlikovan je bil s srebrno hrabrostno svetinjo zobotehnik, sedaj četovodja pri 20. lovskem bataljonu g. Ferdo Palovec. — Praporščak Gabriel Majcen od bosansko-hercegovskega pešpolka št. 2 je imenovan za poročnika. Mladi poročnik je član katoliškega akademičnega društva »Danica«. — V stotnika je bil povišan c. in kr. nadporočnik 97. pešpolka g. Josip Šemé, poveljnik 3. nadomestne stotnije, sedaj v Ljubljani. — Po smrti odlikovana sta bila rezervni nadporočnik 3. pešpolka sodnik Ivan Kerč, ki mu je bil podeljen vojaški zaslužni križec III. razreda z vojno dekoracijo, in pa major 16. pešpolka Julij Tambornino iz Ljubljane, ki je dobil red železne kro-ne III. vrste. — Pri 17. (kranjskem) in 7. (koroškem) pešpolku sta dva junaka, ki sta se v sedanjih bojih večkrat s svojim junaštvom prav posebno izkazala. Pri 17. pešpolku je ljubljčan Klopčaver, ki si je pridobil vse tri hrabrostne svetinje, malo in veliko srebrno in zlato, pri 17. pešpolku je pa štabni narednik Močnik, ki je bil tudi odlikovan z vsemi tremi kolajnami in je zopet predlagan za višje odlikovanje. Pred kratkim je bil ta koroški junak ranjen, pa je upanje, da bo ozdravil. Klopčaver pa je ljubljence častniškega zbora pri 17. pešpolku in pravi Martin Krpan, širokopleč mož in dva metra visok. Ko je bil dvakrat ranjen, si je dal obvezati rano in se vrnil na bojišče. Klopčaver je tisti četovodja, ki se je svoj čas pri Buchenwaldu v Celovcu sprl z vojniki drugih polkov in je nato izpraznil — vso sobo; sam je pometal iz gostilne vse svoje številne naspronike. V civilnem življenju je šofer. Kaj je bil v civilnem življenju Močnik, nam ni znano. Takih junakov pa je v naših polkih še mnogo, mnogo, zlasti pri 17. in 87. pešpolku ter 4. domobranskem pešpolku, četudi mnogi niso bili odlikovani. Mnogo bi jih bilo odlikovanih, pa so padli njihovi poveljniki, predno so jih mogli predlagati za odlikovanje, in število takih ni majhno. Ravno ti polki so bili v zelo hudih bojih in so se sijajno borili. Ne samo posamezniki so bili junaki, polki kot taki so bili pravi junaški polki. Da je tem polkom pravi vrstnik koroški 7. pešpolk, ni treba poudarjati, ker je znano, da si je priboril največ odlikovanj.

Pogrešani vojaki. Jožef Kavš iz Soče pri Bovcu. Služil je pri 27. črnovojniškem pešpolku, 29. maršbataljon, 4. kompanija, vojna pošta št. 308. — Pojasnilo: Marija Kavš, Soča št. 28, Gorisko.

Jože Zupančič, 27. pešpolk, vojna pošta št. 48. — Pojasnilo: Jožefa Zupančič, Ređerča vas št. 45, pošta Rudolfovo.

Alojzij Lebar, 27. domobr. pešpolk, 9. komp., doma iz Kotredeža pri Zagorju ob Savi. — Pojasnilo: Lebar Alojzija, Kotedrež št. 12, pošta Zagorje ob Savi.

Franc Rozman iz Sp. Pirnič, služil pri 4. polku, 16. komp., vojna pošta

št. 48. — Pojasnilo: Mana Rozman, Sp. Pirniče št. 28.

Janez Burgar iz Zavrha pod Šmarno goro, služil pri 4. polku, 16. komp., vojna pošta št. 48. — Pojasnilo: Marija Burgar, Zavrh pod Šmarno goro.

Franc Jerman, inf., 1. bataljon, 2. komp., Lir. N. 27, vojna pošta št. 48. — Pojasnilo: Tomaž Jerman, Vrh št. 8, pošta Zagorje ob Savi.

Janez Kocjančič, pionir in Anton Kocjančič. — Pojasnilo: Janez Kocjančič, posestnik v Negastru, pošta Moravče.

Janez Dernovšek od 17. pešpolka, 3. komp., vojna pošta št. 201. — Pojasnilo: Marija Dernovšek, Mörs am Rhein, Nemčija.

Janez Ule, 27. pešpolk, 4. komp. — Pojasnilo: Helena Ule, Vrh št. 19, pošta Staritrč pri Ložu.

Ivan Likar, deželnoobrambeni maršbataljon št. 4, poljska kompanija. — Pojasnilo: Ivana Likar, C Strasse Nr. 4, Mörs, Rheinland.

Anton Pavlič, domobranski pešpolk št. 27, 13. komp., vojna pošta št. 48. — Pojasnilo: Antonija Pavlič, Loka pri Mengšu, pošta Terzin.

Franc Bilban, 7. lovski bataljon, 1. komp., vojna pošta št. 73. — Pojasnilo: Franciška Bilban, Zg. Šiška št. 103, pošta Sp. Šiška.

Jožef Mihalič, 5. dragonski polk, 2. eskadron, 1. voj, vojna pošta št. 48. — Pojasnilo: Franc Mihalič, Podvrh št. 4, pošta Rudolfovo.

Ivan Dernovšek, domobranska maršbrigada št. 2, bataljon št. 12, komp. št. 2, vojna pošta št. 106. — Pojasnilo: M. Dernovšek, Moltkestrasse Nr. 41, Post Gladbeck, Westfalen.

Janez Koprivnikar, 7. pešpolk, 2. komp., vojna pošta št. 73. — Pojasnilo: Franciška Koprivnikar, Veliki vrh, pošta Litija.

Miha Cucek, 17. pešpolk, 3. komp., vojna pošta št. 32. — Pojasnilo: Anton Cucek, Gor. Košana št. 18 pri Št. Petru na Krasu.

Anton Umnik od domobranskega pešpolka št. 27, 1. komp., vojna pošta številka 48. — Pojasnilo: Franc Umnik, Predoslje št. 64, pošta Kranj.

Andrej Globočnik, domobranski pešpolk št. 4, 16. komp. — Pojasnilo: Rodbina Globočnik v Mošnjah, pošta Radovljica.

Prijazno se prosi, da naznani oni mladenič, star 16 do 20 let, svoj naslov v župnišču v Šmarju, ki se je peljal lani pred Božičem dne 20. decembra 1914 opoldne iz Ljubljane v Grosuplje in imel dve vožnji karti, od katerih je eno, ker ni prišel za njim njegov prijatelj, kakor je rekel, prodal sprevodniku nazaj, da boče za pričo temu sprevodniku, da mu je res ta plačal nazaj prodano karto.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta šte. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4¹/₂% brez kakega odbitka.

Radne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Razne novice.

Pogreb knezoškofa Kahna. Kakršno njegovo življenje, takšen njegov pogreb. Ni bil prijatelj hrupa in zunanjega bleska. Mirno, brez velikega bleska, brez »neštevilnih množic«, v samotni, par ur stran od mesta, tako se je vršil njegov pogreb. Poznali ga niso v življenju, tuj je ostal posvetnjakom ob grobu. Res, da vsled slabe poti in daljave ni moglo priti k pogrebu mnogo, mnogo dobrih katoličanov, ki so hrepeneli spremiti svojega nekdanjega škofa na njegovi zadnji poti; tembolj značilno pa je, da je bilo pri pogrebu nad dvesto duhovnikov. Od vsepovsod, iz cele dežele, je prihitela duhovščina, da izkaže svojemu očetu zadnjo čast. To je bil pogreb škofa Kahna. Največje veselje je imel, kadar je bil v sredi duhovščine, in to njegovo voljo je izpolnila iz srca mu vdana duhovščina tudi, ko so pod samostanom na Tancbergu izročali materi zemlji njegove zemeljske ostanke. Duhovniki so dvignili krsto in jo položili v grobnico kakih sto korakov niže pod samostanom. Globoko in otožno je brnel iz daljave veliki zvon gosposveške cerkve, otožno se je glasila melodija psalma miserere in poleg molitev duhovščine, redovnic in otrok edina motila tihoto izumrle narave; ni bilo slišati nobenega običajnega glasnega ihtenja, solzila se niso očesa, a v srcih je plakala gorka ljubezen resnih in v delu in trpljenju utrjenih mož. Končal je boj, končal trpljenje in dobil od Gospoda zmage venec. Njegovo truplo počiva na višini, od koder je krassen razgled po krasi dolini in na Karavanke doli do Sv. Uršule ob štajferski meji. Njegov duh pa gre na seme, ki ga je sejal; seme mora segniti, preden požene kall! In njegovo: seme, ki ga je sejal, bo pognalo kali, ki jih sam ni mogel videti, kakor ne Mozes obljubljen dežele; pognalo bo kali, ker je seme zalival z oživljajočo vodo molitve in je pri vseh svojih dejanjih imel najčistejšo namene, zato bo Bog dal rast. Knez in nadškof solnograški dr. Kaltner je vodil sprevod. Na pogreb je došel tudi ljubljanski knez in škof dr. Bonaventura Jeglič. Od graškega stolnega kapiteljna so prišli trije zastopniki, nada-

lje mil. g. prelat dr. Odilo Frankl, opat šentpaveljski, ter opata admontski Schladminger in šentlambertski Kalcher. Pogreba so se udeležili tudi gospod deželni predsednik Lodron-Laterano, gospod deželni glavar dr. Leopold baron Aichelburg-Labia, deželni odbornik Hönlinger, g. okrajni glavar šentvidski dr. vitez pl. Jessernig, veliko število zastopnikov oficirskega stanu, dr. Janko Brejc, bivši deželni poslanec Huber iz Bierbauma itd.

Koliko ozdravljenih ranjencev je zopet odšlo na bojišče? Vojni poročevalec lista »Neue Freie Presse«, Roda Roda, je imel razgovor s sanitetnim šefom nekega visokega poveljstva, ki je na vprašanje, če je že veliko ozdravljenih ranjencev bilo poslanih na bojišče, odgovoril: O lahko ranjenih vojaki, ki so se vrnili iz etapnega ozemlja, nimam podatkov. Da smo pa tudi nemalo težkih ranjenih popolnoma ozdravili in poslali nazaj k armadi, dokazem iz moje tabele, ki kaže, da je bilo že pred meseci 4209 častnikov in uradnikov ter 85.623 mož, ki so bili težko ranjeni, ozdravljenih poslanih zopet na bojno črto. To število se je pa sedaj seveda ogromno zvišalo.

Prestolonaslednik obiskal otroke rajnega prestolonaslednika. Prestolonaslednik nadvojvoda Karl Franc Jožef je v ponedeljek, dne 22. pr. m. popoldne obiskal v Benešovi na Češkem otroke rajnega prestolonaslednika Franca Ferdinanda. Na kolodvoru so ga pričakovali in pozdravili otroci rajnega prestolonaslednika in njih varuh dr. Jaroslav grof Thun. Nadvojvoda Karl Franc Jožef je po pozdravu objel in poljubil otroke ter je nato vzel na znanje poročilo tamošnjega okrajnega glavarja, deželnega žandarmerijskega poveljnika in vojaškega poveljnika v Benešovi. Potem se je nadvojvoda z otroci-sirotami peljal v grad Konopišt. Popoldne ob 5. uri se je prestolonaslednik z dvornim vlakom odpeljal na Dunaj. Češko ljudstvo je nadvojvodo pozdravljalo z viharnimi »Slavaklici«. Prestolonaslednik je bil zelo vesel prijaznega sprejema.

Povišanje cen piva. Kartel pivovar narjev izvaja po listih, da namerava povišati cene piva za 4 do 6 K pri hektolitru, ker ne smejo več izdelavati slada iz ječmena.

Svinjski mehur — izborno sredstvo zoper mokroto in mraz. Vojak iz slovenjgraške okolice piše iz gališkega bojišča svojim domačim: Pošljite mi svinjskih mehurjev, kajti le z istimi si obvarujem noge pred mrazom in mokroto. Papirnat noga-vice so za nič. Denarja ne rabim.

Naši prekupci. H kmetu v ljubljanski okolici je prišel prekupec in kupoval staro veliko kravo. Kmet je zahteval 140 gld. zanjo. Prekup. pravi: »Kaj? 140 kron?« — Kmet: »Ne, goldinarjev.« Prekupec se je jezil in dokazoval, da je to naravnost smešna cena za tako žival in je ponujal zadnji kup 90 gld. Ker ni hotel kmet dati krave, jo je pustil. Kmet je gnal kravo na sejm v Ljubljano in je premišljeval, kaj naj zahteva za kravo. Ker mu ni hotel dati prekupec več kakor 90 gld., si je mislil: sto ali sto in deset bom vendar dobil, ceno pa nastavim, da bo kaj za odbit,

na sto in petdeset. — Blizu sejmišča sta srečala dva moža kmeta in ga vprašala, koliko hoče za živino. Komaj da je usta odprl in rekel »sto in petdeset«, mu je že naštel eden denar, drugi je pa prijel kravo. Tako je pridobil kmet z majhno potjo 60 gl.

Ne nebajmo moliti. Te dni je krožila po listih smešnica o dečku, ki je rekel materi: »O, mamica, da bi le ne začeli naši generali danes bitko, ker sem danes pozabil moliti za uspeh našega orožja.« To tiskajo za smešnico, ni pa smešnica, otroška čista duša je povedala in čutila resnico: Zmage na bojnem polju, življenje naših vojakov, so odvisne od naše molitve. Neki vojak je pisal domov: Mi poznamo tu, kdaj molite za nas, kadar molite, se nam godi dobro in kadar odnehate, se nam godi slabo. — Zakaj smo opešali? Vztrajna molitev predre oblake. Zdaj napreduje naša armada v sovražnem ozemlju, bijejo se velike bitke, ki bodo morda odločilnega pomena; podvirajmo napore naših vojakov s svojimi molitvami, vzdihnimo zjutraj: »Gospod vojnih trum, blagoslovi danes vse napore naših vojakov!« — vzdihnimo večkrat čez dan k Bogu za duše, ki so na potu v svetl raj, za ranjence, ki čakajo zapuščenih pomoči, za jetnike, ki togujejo tam daleč. Dan sklenimo z vneto molitvijo za tiste, ki stražijo neutrudni naše spanje, ki prelivajo kri za boljše bodočnost svojih otrok.

Letošnje posno pridige so silno glasne. Velikanski topovi, žareče granate in hitre krogle, pogorišča vasi in razdejana polja nam pričajo o minljivosti vsota, na kar je navezano naše srce. Raztrgane so rodbinske vezi, tam tavajo razkropljeni begunci, tam umirajo vojaki na tisoče, nikdo ne vidi več svojcev, ne rodnega doma. Na kaj se navezuješ človek? Sam minljiv ljubi minljivo. Raztrgal se bo sneg in de nebes bo sliš groza, kar smo ljubili, bo povod našega strahu. — Bog je uveljavil posno postavo. Sto in stoletja so jo spoštovali, a naš pomelkuzen čas je rekel, da ne more, in smejen je posal, kdor se je oziral na cerkvene postave. Zdaj je prišel najgroznejši post, kar jih je videl svet. Moreš ali ne moreš, postili se homo.

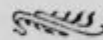
Vsaka krogla ne zadene, sicer se ne bi vrnil nikdo živ z dežja svinčenk. Marsikdo se je bavil s tem, da je računil, koliko krogel zadene svoj cilj. Vspehi štejejo so različni. Ploennis pravi, da je zadel v vojskah našega časa, v šteto leto 1850., vsak 140 strel, v vojski l. 1861.—66. pa je zadel baje vsak 70. pruski strel. Poslednja trditve se ne zdi drugim računarnjem prava. Ako je tudi res, da so napadali Avstrijci takrat v zaprtih vrstah Pruse, ki so bili oboroženi z puškami na vžgalico, vendar je število previsoko. V bitki pri Gravelotte l. 1870. je zadel saški korps šele s 400tim strelom, o tem so zapisani natančni podatki. Nemški vojaški pisatelj Moenig pravi, da je zadel v bitki pri Mars la Pour vsak 452. nemški strel. Ruski vojaški pisatelj Volockoj

pravi, da bo zadel v prihodnjih vojskah komaj 400ti strel. Sedanja vojska bo dala priliko za natančne poizvedbe o tem vprašanju. L. 1864. je porabil vsak Avstrijec 51, Prus 12, in l. 1866. Avstrijec 64 patron in to vsi oddelki skup, ki so bili v hudem ognju in oni, ki niso bili. L. 1870.—71. je izstrelil vsak Nemec 56 patron, pri francoski rinski armadi pod Bazainona v bitki pri Gravelotte je izstrelil vsak mož 30 patron.

Vojna in obleka. Kakšno naj bo blago in obleka so nam narekovali že nekaj let iz Londona in Pariza. Po Avstriji in Nemčiji se dela zdaj na to, da bi se nosili po svoje, po domače. Nemec naglašuje, da naj se nosi Nemka po nemško, zakaj se ne bi nosila Slovenka po svoje? Mi imamo noše, ki odgovarjajo vsem zahtevam glede pripravnosti in lepote, vrnimo se vendar enkrat dosledno k njim. Ko bi vedelo dekle in fant koliko pridobita v narodni noši na lepoti in izrazitosti, ne bi jo oblačila samo o posebnih prilikah: star mož, stara žena imata v narodni noši nekaj silno lepega. Vedeti moramo, da izraža narodna noša narodnega duha, z nošo smo izgubili mnogo tega, kar je v tesni zvezi z njo. Kako smešno je dekle, ki pride s kmetov, je 14 dni v mestu, ne zna še hoditi po tlaku, pa si že nabada slammik na glavo in nosi, če zahteva to moda, tako krito, da poka po nji. Nekdaj je služilo dekle par let in si prihranilo kaj, kljub tedanjim majhnim plačam. Zdaj so velike plače, pa še večji klobuki, dolgi so računil šivilj, vsak mesec drug račun, a še daljši so prazni žepi, ko pride starost in bolezen.

Vojna in pokoro. Na Dunaju so imeli č. oo. jezuiti v Stefanovem domu vojni misijon. Udeležba je bila velikanska. Pater Kolb, znani pridigar, je izvajal med drugim: Grehi narodov zahtevajo pokoro narodov, zgodovina sveta je sodba sveta. Zadnja desetletja je slabo vse javno življenje v znamenju odpadca od Boga. Iz časopisov, iz umetnosti, iz postav in vede, so vrgli božje ime, božjo oblast. Ljudstvo je vstalo v svoji slepi ošabnosti in govorilo: Mi ne potrebujemo v svojih rodbinah Boga, mi imamo druge bogove, našo svetovno trgovino, naše iznajdbe, naše stroje, naše tovarne in naš denar. Naša verska postava je; Uživaj kolikor moreš. — Vsakemu človeku, ki je gledal odprtih oči ta odpad sveta od svojega Gospodarja, se je storilo težko. Kajti zgodovina nas uči, da je bil odpad človeških rodov od Boga obenem izguba človeške sreče. Človek in država, ki ne veruje v Boga, ki ni nikomur odgovoren, zabrede v dejanja, ki kličejo božjo kazen na posameznika in na cele države. Bog jih razbije kakor razbije lončar svojo posodo. Zdi se, da slišimo v groznem poboju svetovne vojne Gospodov glas: Kje so zdaj vaši bogovi? Kje je zdaj mirovni kongres v Haagu, kje je bratstvo narodov, ki ga niste oznanjevali v mojem imenu, kje je plemenito človečanstvo, ki vam ne brani prelivati krvi svojih bratov? Kaj

vam koristijo vse vaše iznajdbe, ki se spreminjajo v vničujoč plamen, ki pokončuje milijone človeških bitij. — Glasno gromi uničujoča svetovna vojna: Vrnite se človeštvo k svojemu Bogu! Naš cesar je posvetil svoje dežele in ljudstva najsvetejšemu srcu Jezusovemu, v bojnem polju molil naša hrabra vojska, rožnivenec v roki naša hrabra sovražnika. Predno je začel glavni premočni napad sovražnikov na Przemisl, je zapovedal neustrašeni komandant molitev in ko je bil odbit napad in srta premoč, je kipelo iz tisočero src navzgor: »Slava bodi Bogu Gospodu.« — Da, Človek se vrača k viru sreče. Pojdite v bolnišnice in pogledite kako molijo ranjeni udano in ponižno, pojdite v hiše, glejte kako molijo vroče in zapupno. V oči gledamo strašni resnici in izginjajo sanje o človeški mogočnosti in samovladni, slabotni, revni in trudni, iščemo pomočnika, svojega Boga in očeta. Zalostno je vsako srce, trudna je vsaka glava — daj nam Gospod utehe in pomoči!

Dopisi.

Iz Škofje Loke. Dne 21. februarja je naša Ljudska hranilnica in posojilnica imela svoj dvanajsti redni občni zbor. Čeprav je bilo pretečeno leto radi vojske precejšnja poskušnja za denarne zavode, pa smo je le dobro prebili. Članov šteje zadruga sedaj skupaj 135; na novo jih je v preteklem letu pristopilo 9; 2 sta pa odstopila. Vloženega je bilo 81.442 K 80 v., obresti, ki so se l. januarja pripisale h glavnicam, znašajo 19.812 K 96 vin., tako da so se hranilne vloge pomnožile letos za 101.256 K 76 vinarjev. Vzdignjenih pa je bilo hranilnih vlog skupaj 83.854 K 64 vin. Posojil pa je bilo danih le 5150 K, vrnjenih pa je bilo 10.153 K 68 vin., tako da so se posojila letos manjšala za 5003 K 68 vinarjev. Delokrog zadruge se razteza na župnije Škofja Loka, Stara Loka in Selce. **Urada se v ako soboto in nedeljo od 9. do 12. ure dopoldne in ravno tako tudi ob sejnih in drugih tržnih dnevih.** Drugače pa le, ako je potreba res nujna. Zato se želi, da bi se širanke v resnici držale teh uradnih dnij. Saj vsak skrben gospodar ali gospodinja vsaj za en teden naprej gotovo že ve, če rabi denar ali ne, da potem lahko take stvari uredi v soboto ali nedeljo, ko že tako pride k sveti maši. Držimo se tedaj le domačega zavoda. Tu nalagajmo, kar nam preostaja denarja, če pa potrebujemo posojila, ga iščimo tudi pri njem. Zadnji čas se je zopet večkrat čulo, da nekateri ljudje kar naravnost nagovarjajo ljudi, ki imajo pri nas naložen denar, naj ga dvignejo in drugje nalože, češ da pri nas nimamo dovolj denarja, da bi mogli izplačevati. To je le hudobno obrekovanje. Pribijemo: Imamo **popolnoma dovolj denarja**, da lahko izplačamo vsakega, ki pride. Delamo pa kot pametni in ne kot neraz-

Velkevasi v roko, Lorenc Ribič (Osioletov) iz Zerenka, Franc Peterka (Potokarjev) iz Imenj zadet od šrapnela v levo nogo in levo roko, Anton Brodar (Štorežov) iz Dol v treboh. — Iz ruskega ujetništva so pisali Janez Vidic iz Zerenka, ki se nahaja v Tomsku, Karol Kosmač iz Štebalije in Janez Grilj (mežnar) od Sv. Nikolaja. — Umril je na polju časti in slave Franc Cerar iz Moravč, ki zapušča doma vdovo in dvoje otrok. Ko je odšel na bojišče je oddal svoji ženi vse dragocenosti in o vsaki priložnosti je pisal, da naj se potolaži, če bo umrl na bojnem polju. Mnogokrat ji je pisal, kako lepo je umreti za domovino. Ob prezgodnjem grobu žaluje mlada žena, kateri tudi mi vsi izrekamo najiskrenejše sočaljce. N. p. v. m. — Iz črnogorskega ujetništva se je oglasil Jožef Kovič (Kraševec) iz Hrasinika, o katerem se je govorilo, da je utonil blizu Belgrada.

Iz Blok. V soboto 20. svečana, smo imeli pri nas hudo nevihto. Bliskalo se je in grmelno kakor poleti. Treščilo je v podružnično cerkev pri Sv. Duhu, kjer je začela goreti streha nad velikim oltarjem — pa tudi zraven stoeča šola bo imela spomin. Na plat zvona so ljudje hitro prihiteli in ogenj pravočasno udužili. Hvala Bogu, da ni bilo večje nesreče. — Letos smo imeli nenavadno veliko snega, že 20 let ga nismo imeli toliko. Vsled prehitrega tavanja snega in preobilnega snega je bloščica silno narasla in le malo je manjkalo, da ni prišla Nova vas pod vodo. Led so pravočasno razbili in voda je kmalu upadla. — Cerarju smo dali skoro vse fante in može. Šlo jih je na vojsko črez 200. Nekaj je že ranjenih, dva sta pa padla v boju za domovino in sicer Matija Praznik in Janez Oražem. Oba zapuščata nepreskrbljene otroke — obe družini bridko občutila ta silen udarec božje previdnosti. Posebno Janez Oražem je bil talent, karkoršnih je na kmetih malo. Na vse se je zastopil. Bil je kmet, urar, čevljar, krojač, mizar, bil za vse »dober« — zato je bil povsod priljubljen. Mir njegovi duši! — Zaključek Hranilnice in posejilnice izkazuje 302.942 K 16 v. prometa; rezervni zaklad se je zvišal na 22.001 K 29 v. Člani se na prihodnji občini zbor, na katerem bo tudi predavanje, že sedaj uljudno vabijo.

Iz Dobrnica. V zadnjem »Domoljubu« stoji, da je »Domoljubov« dopisnik med bojnim gromom, a sem še doma. Kar sem sedaj zamudil, bom dvakratno popravil. Na naboru 20. februarja je bilo potrjenih izmed 23 fantov 17, med njimi 5 »Orlov«. Orlovske vrste so se močno zredčile, kar jih je, še gredo 15. marca na nabor; gotovo bodo vsi potrjeni. — Vojska je vzela tudi nad vse spoštovanega g. organista Ivana Petka. V novem stanu mu želimo obilo uspeha. — Vsled velikega snega in deževja je nastala velika povodenj, da je dve tretjini polja pod vodo, posebno so prizadete vasi Preska, Artmanja vas, Vrbovec, Korita. Posebno je voda narasla ponoči od sobote na nedeljo, da so ljudje ponoči živino iz hlevov spravljali. Škoda je napravila tudi po kletah na krompirju. Take povodnji ni bilo že od 1895. leta.

Dobrnica. Dne 20. februarja je šlo na vojaški nabor iz naše občine 27 mladencev, od katerih jih je bilo 17 potrjenih.

— Iz ruskega ujetništva se je oglasil Janez Smolič iz Gorenjevsi. — Na bojnem polju je umrl Jožef Mohorčič iz Vrbovca; Janko Zafetelj je pa ranjen v obe nogi.

Domžale. Janez Kvas (Mišnjakov) iz Stoba je pisal, da je bil od Rusov ujet dne 21. novembra l. l., omenil pa je, da še ne ve svojega naslova.

Draščice pri Metliki. Umril je dne 18. februarja g. Martin Pečarič v 73. letu svojega življenja, oče velespoštovane družine v župniji. Z njim je legel v grob zopet eden mož prave stare korenine. Bil je zgleden gospodar, vzoren oče in v boju za sveto katoliško stvar vsedkar neustrašen mož. Marsikaj je moral za dobro stvar potrpeti, pa nikdar se ni zbal žrtev, naj so bile tudi tako težke. Dasi je bil sam telesno bolj slaboten, je bil pa duševno zato krepak. Draščičani se imajo pokojnemu zahvaliti za lep križev pot, dal je pokojni zanj nad 2000 kron. Velik prijatelj je bil pokojni našemu združništvu od početka in je veliko pripomogel k tako lepim uspehom na tem polju v metliški župniji. Po mnogem trpljenju ga je pa Bog poklical k plačilu. Naj mu sveti večna luč!

Zahvala.

Dne 4. januarja t. l. mi je pegerol poč in senica, nisem pa še nobenkrat plačal za zapadle premije, ker je bilo šele prvo leto. Pometoma sem namreč mesto zavarovalne premije plačal neke druge plačilo na pošti.

Požpisani se iskreno zahvaljujem slavni »Ozajemni zavarovalnici« v Ljubljani, ker mi je včasno, lahko in popolnoma v moje zaupanje izplačala škodo. Vsled tega priporočam ljudstvu »Ozajemno zavarovalnico«, ki v slučajih požara glede točnosti prečesi vse druge tuje zavarovalnice.

Ger. Toplice, 15. februarja 1915.

415 Ignac Klobučar,
pooblaščenec Franc Jožef.

Gospodarske vesti.

Šole bo treba zgodaj skleniti. Zaradi pomanjkanja delavcev so se po deželi jeseni začele šole začetkom novembra, kar je veliko pripomoglo, da so se vsa dela na polju dobro opravila. Med tem je šlo gotovo še toliko moških od doma, kakor poleti. Spomladno delo je pa ravno tako nujno, kakor jesensko. Ker moških delavcev ne bo zadosti, si bo treba z otroci pomagati. Močne ženske čisto lahko za drvo držijo, otroci pa po stari navadi za klešče nametajo krompir, tolčejo kepe, pasejo živino in pomagajo pri napravi stelje. Otroci se da v sili za vse porabiti, če hočemo torej poljska dela vsaj za silo spraviti, se morajo šole koncem marca skleniti, ker aprila se začne hujše delo, marnika je pletev, junija pa košnja na vrsti. Ali bi kazalo, da vsaj mali hodijo v šolo? Skoro da ne. Če ima mati le male otroke doma, kako bo delala? Taka delna šola bi v otrokih, ki bi morali v šolo hoditi, rodila neko mržnjo do šole, da bi se veliko ne moglo do-

seči. Prav umestno bi bilo, da se tudi v mestih šole sklenejo. Draginja se zlasti v mestih vedno bolj pozna. Če se sklenejo šole tudi tam zgodaj, bodo mestom odvzeli na milijone ljudi, katere morajo zdaj preživeti. Z dijaki gredo lahko na deželo tudi profesorji in mnoge gospodinje, ki so na kmetih doma. Vsi ti dijaki bodo pomagali doma pri delu, da se vse delo dobro opravi. V domači hiši se pa še ne pozna, če se eden k skledi pride. Če je torej v mestih res tako veliko pomanjkanje, naj se na šole sklenejo in napravijo počitnice do konca vojske.

Petrolej iz vode. Nemški listi poročajo: »Braunschweiger Landes-Zeitung« piše, da je neka Nemka iznajdla nove vrste petrolej. V litru kuhane vode naj se raztopi pol funta navadne sode; voda naj se popolnoma shladi in prilije četrt litra petroleja. Tak petrolej baje ne gori hitreje in sveti celo boljše, kakor navaden petrolej. Preizkusili so baje petrolej tudi v Berlinu. Naj to preizkusijo tudi naše gospodinje, ker se že izplača zdaj, da se iz enega litra petroleja pridobe štirje litri. V Steinfeldu pri Gradcu je inženir Bittner preizkušal iznajdbo. S čistim petrolejem napolnjena svetilka je gorela 11½ ure; zmešana voda s sodo in s petrolejem po zgoraj opisanem načinu 11 ur. Porabil je za izkušnjo pol litra petroleja. Mešati se mora seveda s čistim petrolejem in ne s petrolejem, ki je bil že prej zmešan z vodo. — To poročilo je objavil »Slovenec«. Mi smo pa dobili sledeči dopis: V petkovem »Slovencu« št. 46 z 26. febr. 1915 sem bral med dnevnimi novicami recept, kako se petrolej s pomočjo vode in sode pomno-

Izjava.

Podpisani **Jožef Jager p. d. Kuharjev Jože, posestnik in tesar na Orlih pri Rudniku**, prekličem in obžalujem svoje govornice o »Ljudski posojilnici« in **g. dr. I. Šušteršiču** ter izjavljam, da sem le iz nepremišljenosti govoril za drugimi neosnovano, lažljivo govornico, ter se zahvaljujem »Ljudski posojilnici« in gospodu dež. glavarju dr. Šušteršiču, da sta mi sodnijsko preganjanje odpustila. 454

Jožef Jager.

Le enkrat v življenju!

50.000 spalnih odej po K 2'90

za izvoz na Balkan določene, a radi nastale vojske pridržane, iz pristanke brnske Himalaja-volne, jako gorke, zelo pripravljene za zimo, okoli 250 cm dolge, 130 cm široke, v krasnem črtnem melec-desnu s krasnimi barvnimi bordurami se bodo samo še kratok čas prodajale za polovično tovarniško ceno po K 2'90 komad. — Te spalne odeje so vredne dvakrat tega denarja in se dobe pri nas po teh senzacionalno nizkih cenah samo dokler je kaj zaloge.

1 komad zimske spalne odeje stane le K 2'90
3 komadi zimskih spalnih odej stane le K 8'25
6 komadov zimskih spalnih odej stane le . . . K 16 —

Samoprodaja po povzetju 3165

M. Swoboda, Dunaj III/2, Hiessgasse 13—404

Iskravec, slovensko - italijanski slovar. Vez. 3 K. — Slovar obsega 545 strani, bogat beseden zaklad in ima prav priročno žepno obliko, tako da je primeren za sporedno porabo z dr. Valjavčevim laško - slovenskim delom.

Kmečka družina.

Sprejme se takoj blizu Ljubljane kmečka družina s 3 ali 4 delavci, in sicer: mož, žena, dekle, stara 18 let in ena dole ali pa fant, star 15 let ali več. Naslov pod »Družina 422« na upravništvo tega lista.

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom
sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega.
Zunanji vlagatelj so za pošiljanje

5 %

denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamštvene glavnice za 6,788.340 K.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, c. kr. profesor v p. v Ljubljani; Dr. Ferdo Čekal, stolni kanonik v Ljubljani; Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandiđat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; E. Remec, ravnatelj trg. soli v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, prof. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Čadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; E. Graber, c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; Avguštin Zajc, c. kr. rač. revisent in posestnik v Ljubljani.

!! Agitirajte za „Domol uba“ !!

Stanje vlog čez 22 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta stev. 6, pritličje, v lasni hiši raspredil-hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijsko sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč

tudi cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

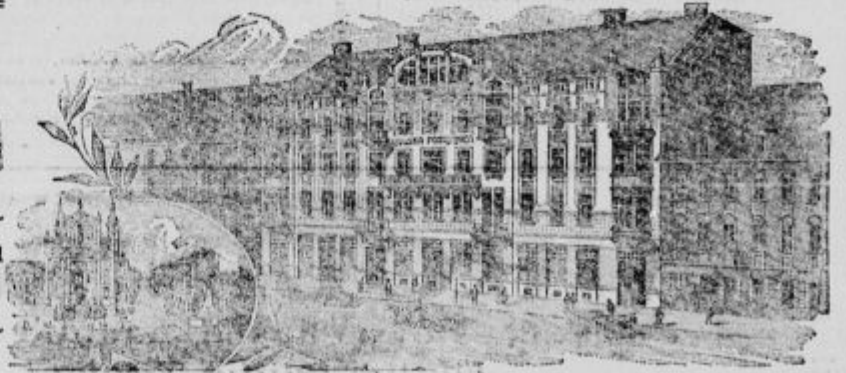
4 3/4 %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Fran Povže, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, predsednik. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsednik. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. Dr. Josip Dermastia, Anton Kobi, deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kausdiegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, hišni posestnik v Ljubljani. Fran Leskovič, hišni posestnik in ravnatelj »Ljudske posojilnice«. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Šibar, župnik na Rudniku.

Herbabny-jev podfosfornato-kisli

Apneno-železni sirup

Ta je že 44 let uveden, zdravniško preiskujen in priporočen prvi sirup. Odstranjuje sluz, pomiljuje kašel in vzbuja slast. Pospešuje pretok in reditev in je izborno sredstvo za tvoritev krvi in kosti, posebno pri slabotnih otrocih. Cena steklenici K 2.30, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

Na III. mednarodni farmacevtski razstavi odlikovano z veliko zlato svetinjo.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljati: **Dr. Hellmannova lekarna „Zur Barmerherzigkeit“** (Herbabny-jev naslednik). Dunaj VII./1., Kaiserstrasse 73-75. V zeleni se še pri no. lekarnarjih v Ljubljani, Celicku, Celju, Celovcu, Ormožju, Novem mestu, Reki, Sovodnju, St. Vidu, Trbižu, Trstu, Velikem in Volfoperku.

DOBI SE V VSEH LEKARNAH!

Pristno samo z zdravno navedeno znamko

Pred poskupitvijo se stari

Herbabny-jeva

aromatična esenca

že 47 let preizkušena, lajša bolečine in krepi mišice. Lajša in odpravlja bolešno stanje v členkih in mišicah kakor tudi nervozne bolečine. Nadalje je preizkušena kot odlično lajšanje in okrepilno sredstvo pri velikih naporih. Cena steklenici K 2.00, po pošti 40 vin. več za zavitek. Razpošilja se vsak dan.

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
PODČERNA.
LJUBLJANA, KOMENSKEGA ULICA 4
DEJAVNI RAVNAR DR. FR. DERGANČ

Toplo priporočamo vsem rodbinam **krasne ostanke blaga** za obleke, suknje, bluže, sršce itd.

Novih lepih vzorcev
5 kg zavoj K 13.—, lepša vrsta zavoj K 14.—, najlepša vrsta zavoj K 20.— franko po povzetju pošilja: **A. JELINEK**, I. češka tkalnica v Jimramově (Morava). Zelo topla priporočena! 3214 Kdor poskuši, kupi novič!

Obleče se lahko cela rodbina!

OROŽJE in KOLESA

F. Dušek, tovarna orožja, koles, šivalnih strojev, Opočno ob dr. žel. 2425, Češko, 3307

Žolčni kamen

(Bolezni v želodcu in na jetrih.) Zanesljivo ozdravljenje v kratkem času. Nikako zdravilj. z oljem. Nikakega motenja v pokleju. Mnogo zahvalnic. Na željo brošura proti poštnini zastonj. **M. Wojaček**, Moravsko, Paul Heissestr. 5.

Naročajte „Slovenca“

Kava

50% ceneje!

Ameriška štedilna kava, lepo dišeča, izdatna in štedljiva. 5 kg vreča za poskušnjo K 11.—, post prosto po povzetju. Pol kilograma prvovrstnega finega čaja za K 2.20 pošlje **A. Schayla** 473, Izvor kave in čaja, Galanta.

Denarja ni

draginja je vedno večja, zaslužek pa majhen. Ako boste, malim truden gotovo 10 K na dan zaslužiti, pošljite za poskušnjo v pisnu znamenko za 10 vin. in svoj natančen naslov na:

JOSIP BATIČ (ilirska Bistrica 30, Kranjsko.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani
n. a. dež. življ. in rentne, nezd. in inist. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na dožive je in smrti, otroških dot, rentna in ljudska, nezd. in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1913 K 170,217 149.00
Stanje gar. fondov koncem 1913 K 43,434 496.17
V letu 1913 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432,232.66
Kdor namerava življenjsko zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice.

Prospekti zas onj in poštnine prosto.

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

VODILNA ZNAMKA

v urarskih izdelkih je že več let precizna ura „IKO“ iz lastne protokolirane švicarske tovarne ur krščanske svetovne razpošiljalne tvrdke **H. Suttner v Ljubljani št. 1.** — Vsaka posamezna ura je mojstrsko delo natančnosti, in stanovitnosti in pravilnosti in prvi čudež nizkih cen, ker se te ure prodajajo brez vsakega zaslužka prekupcev naravnost zasebnikom po prvotni tovarniški ceni.

- St. 803. Ženska ura, jeklena ali nikelnasta K 7.00
- St. 804. Srebrna ženska ura, 6 kamnov " 9.50
- St. 805. Srebrna ženska ura, 6 kamnov, močan pokrov " 13.—
- St. 806. Srebrna ženska ura, 6 kamnov, vrezan pokrov z zlatim obrobkom " 10.50
- St. 410. Nikelnasta Roskopf-ura, teže 36 ur " 4.10
- St. 705. Nikelnasta anker Roskopf-ura na kamne tekoča " 5.90
- St. 501. Posebno ploščnata nikelnasta ura za gospode z dvojnati pokrovom " 8.80
- St. 449. Posebrena Roskopf-ura, lepo vrezan dvojni pokrov " 7.20
- St. 698. Nikelnasta cilind-reremontaarka " 5.50
- St. 518. Posebno ploščnata nikelnasta ura za gospode, moderna oprema " 7.50
- St. 851. Srebrna okroglo oklopnasta verižica, 50 gramov Nikelnaste verižice " 1.—
- St. 24. Verižica iz ameriškega dublé zlata, elegantna oprema, ostane trajno lepa " 5.50

Vsaka ura je najnatančneje reparirana. Suttnerjeve ure gredo na odloček sekunde natanko!

Velikanska izbira možkih in ženskih ur, verižic, prstanov, lepoticija, srebrnine in zlatnine v krasnem ceniku.

Krasni cenik na zahtevo brezplačno in poštnine prosto.

Razpošilja se proti povzetju ali pa če se denar naprej vpošlje. — Kar ne ugaja, se zameni ali pa denar vrne. — Naslov:

H. Suttner samo v Ljubljani št. 1
Lastna tovarna ur v Švic. — Glavno zastopstvo tovarne ur „Zenith“, Nobene podružnice. — Svetovno sloveča po razpošiljatelj boljših ur.